

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา ส32103 ประวัติศาสตร์สากล

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมของโลกยุคโบราณ

เวลา 12 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 13 อารยธรรมจีน

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส 4.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส 4.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะสำคัญของอารยธรรมจีนได้
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์ การปกครอง และการพัฒนาอารยธรรมจีนได้
3. วิเคราะห์ความสำคัญของผลงานและแนวคิดของจีนที่มีต่อโลกได้
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

4. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

อารยธรรมจีนเป็นอารยธรรมสำคัญของเอเชียตะวันออกที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องบริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง มีความเจริญด้านการเมืองการปกครอง ปรัชญา ศิลปวัฒนธรรม และวิทยาการ โดยเฉพาะแนวคิดของขงจื้อ การประดิษฐ์กระดาษ การพิมพ์ ดินปืน และเข็มทิศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อสังคมจีนและโลกในเวลาต่อมา

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่

- อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส ไนล์ หวงเหอสินธุ และอารยธรรมกรีก โรมัน

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ :การจัดการเรียนรู้

โดยใช้กรณีศึกษา (Case-Based Learning)

ขั้นนำ

กิจกรรม : “สิ่งนี้มาจากไหน?”

1. ครูนำเสนอภาพ 4 ภาพ ได้แก่กำแพงเมืองจีน กระดาษ เซ็มทิส ภาพขงจื้อ
2. ครูตั้งคำถาม “สิ่งของและแนวคิดเหล่านี้เกี่ยวข้องกับอารยธรรมใด และเหตุใดอารยธรรมจีนจึงสามารถสร้างผลงานเหล่านี้ได้?”
3. นักเรียนร่วมกันคาดคะเนคำตอบจากความรู้เดิม
4. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน อารยธรรมจีน

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 นำเสนอกรณีศึกษา (5 นาที)

1. ครูนำเสนอกรณีศึกษา

กรณีศึกษา : “จีนโบราณกับการสร้างอารยธรรมที่ต่อเนื่องยาวนาน”

อารยธรรมจีนพัฒนาขึ้นบริเวณลุ่มแม่น้ำสำคัญ มีการสร้างรัฐและราชวงศ์ที่มีระบบการปกครอง รวมทั้งพัฒนาแนวคิดด้านคุณธรรม การศึกษา และวิทยาการหลายด้าน จนเกิดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ส่งอิทธิพลต่อเอเชียและโลก

2. ครูตั้งคำถามหลัก “อะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้อารยธรรมจีนสามารถพัฒนาและสืบต่อมาได้อย่างยาวนาน?”

ขั้นที่ 2 ศึกษากรณีศึกษา (10 นาที)

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ แผนที่ และหลักฐานที่ครูจัดเตรียม แบ่งประเด็นศึกษาเป็น 4 ด้าน

กลุ่มที่ 1 : ภูมิศาสตร์ศึกษากลุ่มแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง

กลุ่มที่ 2 : การปกครองศึกษาพัฒนาการของราชวงศ์และระบบการบริหาร

กลุ่มที่ 3 : แนวคิดและปรัชญาศึกษาหลักคำสอนของ ขงจื๊อ และแนวคิดเรื่องคุณธรรม

กลุ่มที่ 4 : วิทยาการศึกษาผลงานสำคัญ เช่น กระดาษ การพิมพ์ เข็มทิศ ดินปืน

4. นักเรียนบันทึกข้อมูลสำคัญลงในใบงาน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์กรณีศึกษา (10 นาที)

5. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า “ปัจจัยใดมีส่วนสำคัญต่อความเจริญและความต่อเนื่องของอารยธรรมจีนมากที่สุด?”
ให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญ พร้อมเขียนเหตุผลประกอบ
6. จากนั้นแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

ขั้นที่ 4 นำเสนอและอภิปราย (10 นาที)

7. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ประมาณ 1–2 นาที
8. ครูใช้คำถามต่อยอด

- ภูมิศาสตร์มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของจีนอย่างไร
- การปกครองมีส่วนช่วยสร้างความเป็นปึกแผ่นอย่างไร
- แนวคิดของขงจื๊อมีผลต่อสังคมจีนอย่างไร
- วิทยาการของจีนมีผลต่อโลกอย่างไร

9. ครูสรุปและเพิ่มเติมข้อมูลที่สำคัญ

ขั้นสรุป

10. Exit Ticket ให้นักเรียนตอบคำถาม “ผลงานหรือแนวคิดของอารยธรรมจีนข้อใดมีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบันมากที่สุด และเพราะเหตุใด?”
11. ครูสรุป “อารยธรรมจีนเป็นอารยธรรมที่มีพัฒนาการต่อเนื่องและมีรากฐานจากสภาพภูมิศาสตร์ ระบบการปกครอง แนวคิดทางปรัชญา และความก้าวหน้าทางวิทยาการ ผลงานเหล่านี้กลายเป็นมรดกสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อเอเชียและโลกจนถึงปัจจุบัน”

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานและการตอบคำถาม	ใบงาน	ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ประเมินการวิเคราะห์ปัญหา	แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	ระดับพอใช้ขึ้นไป
สังเกตการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินการนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับพอใช้ขึ้นไป

ตรวจ Exit Ticket	แบบบันทึก Exit Ticket	ผ่านเกณฑ์
------------------	-----------------------	-----------

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์สากล ม.4-ม.6
2. ใบความรู้ เรื่อง อารยธรรมจีน
3. แผนที่ลุ่มแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง
4. ภาพกำแพงเมืองจีน
5. ภาพขงจื้อและแนวคิดลัทธิขงจื้อ
6. ภาพสิ่งประดิษฐ์สำคัญของจีน
7. ใบงานวิเคราะห์กรณีศึกษา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด หรือห้องสมุดประชาชน
2. ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

ใบความรู้ เรื่อง อารยธรรมจีน

อารยธรรมจีน

อารยธรรมจีนเป็นอารยธรรมสำคัญของเอเชียตะวันออก มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องบริเวณลุ่มแม่น้ำสำคัญ โดยเฉพาะ แม่น้ำฮวงโห และ แม่น้ำแยงซีเกียง สภาพภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติมีส่วนส่งเสริมการตั้งถิ่นฐาน การเกษตร และการพัฒนาชุมชนจนเกิดเป็นรัฐและราชวงศ์ต่าง ๆ

1. ภูมิศาสตร์และการตั้งถิ่นฐาน

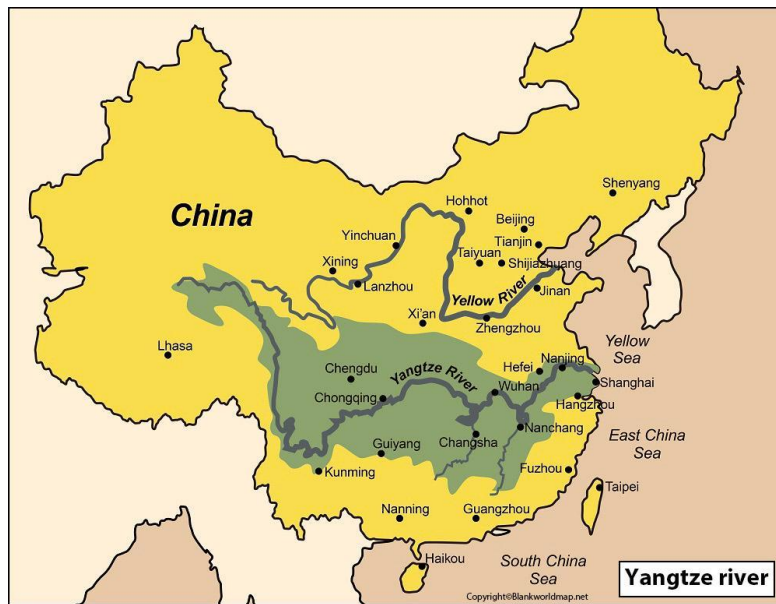
บริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโหมีดินตะกอนที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ทำให้เกิดชุมชนเกษตรกรรมและพัฒนาสู่สังคมเมือง แม่น้ำแยงซีเกียงเป็นแม่น้ำสายสำคัญทางตอนกลางและตอนใต้ของจีน มีบทบาทต่อการเกษตร การคมนาคม และ เศรษฐกิจตั้งนั้น

แม่น้ำ → เกษตรกรรม → ชุมชน → รัฐ → อารยธรรม

2. การปกครองและราชวงศ์

จีนมีพัฒนาการทางการเมืองผ่านราชวงศ์หลายยุคสมัย โดยมีจักรพรรดิเป็นศูนย์กลางอำนาจ การบริหารดินแดน จำเป็นต้องอาศัยระบบ

แผนที่ลุ่มแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง

ให้นักเรียนสังเกตและวิเคราะห์

- ตำแหน่งแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง
- พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐาน
- ความสัมพันธ์ระหว่างแม่น้ำกับการเกษตร
- ผลของภูมิศาสตร์ต่อการเกิดอารยธรรมจีน

คำถามชวนคิด:

“เหตุใดอารยธรรมจีนยุคแรกจึงพัฒนาขึ้นบริเวณลุ่มแม่น้ำเป็นสำคัญ?”

ภาพกำแพงเมืองจีน

•

ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพในมิติ การป้องกัน การปกครอง และการจัดการทรัพยากร

คำถามชวนคิด:

“การสร้างกำแพงเมืองจีนสะท้อนความสามารถของรัฐจีนโบราณด้านใดบ้าง?”

ประเด็นที่นักเรียนควรค้นพบ

- การป้องกันดินแดน
- การระดมแรงงาน
- การบริหารจัดการ
- ความมั่นคงของรัฐ

ภาพขงจื้อและแนวคิดลัทธิขงจื้อ

ให้นักเรียนศึกษาภาพและข้อความเกี่ยวกับ ขงจื้อ (Confucius) แล้วเชื่อมโยงแนวคิดกับสังคม

ประเด็นสำคัญ

- ความกตัญญู
- การเคารพผู้ใหญ่
- หน้าที่และความรับผิดชอบ
- คุณธรรมของบุคคล
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม

คำถามชวนคิด:

“หากคนในสังคมปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของขงจื้อ สังคมจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

ภาพสิ่งประดิษฐ์สำคัญของจีน

Four great inventions in ancient China :

compass

paper

gunpowder

printing

ใช้ภาพเป็น หลักฐานเพื่อค้นหาอิทธิพลของจีนต่อโลก

ควรประกอบด้วยสิ่งประดิษฐ์สำคัญ เช่น

- กระดาษ
- การพิมพ์
- เข็มทิศ
- ดินปืน

ให้นักเรียนจับคู่ สิ่งประดิษฐ์ → ประโยชน์ → ผลกระทบต่อโลก

สิ่งประดิษฐ์	ประโยชน์	ผลต่อโลก
กระดาษ		
การพิมพ์		
เข็มทิศ		
ดินปืน		

คำถามชวนคิด:

“สิ่งประดิษฐ์ของจีนข้อใดเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์มากที่สุด เพราะเหตุใด?”